

ANNA OSUCHOWA

redaktor wydania

Bez echa przeszedł wyznaczony na 1 października Międzynarodowy Dzień Seniora. Ale jak mówić o starości, kiedy jest ona uważana za coś „poniżej ludzkiej godności”? Młodość nie sprzyja myśleniu o starości. A kiedy starość przychodzi, już nie czas o niej myśleć, lecz trzeba ją po prostu przyjąć. Dla wielu młodych człowiek stary nic nie znaczy, więc nie trzeba się z nim liczyć. Niewiele też potrafi, zatem słusznie, że resztę swoich dni spędzi poza nawiasem społecznego życia. Czy tak powinno być? ■

ZA TYDZIEŃ

■ O NOWYCH KIERUNKACH W NOWYCH BUDYNKACH Uniwersytetu Jagiellońskiego pisze B. Gancarz.

■ O INICJATYWACH MODLITWYCH I NOWYCH MIEJSCACH NA DUCHOWEJ MAPIE KRAKOWA po śmierci Jana Pawła II – w tekście ks. I. Okarmusa.

Metropolita lubelski ks. abp Józef Życiński

Doktor honoris causa

30 września ks. abp Józef Życiński został uhonorowany tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Na uroczystość przybyli m.in. kard. Macharski, arcybiskup Dżiwisz, kard. Nagy, rektorzy krakowskich uczelni, prezydent Krakowa, ludzie świata nauki.

Uchwałę w sprawie nadania godności doktora honoris causa ks. arcybiskupowi prof. Józefowi Życińskiemu Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego przyjął 25 maja 2005 roku. W uzasadnieniu tej decyzji podkreślono, że „...prowadząc aktywną i szeroką działalność w zakresie filozofii przyrody, osiągnął szereg oryginalnych wyników, będących przedmiotem uznania środowisk naukowych w Polsce i świecie; posiada znakomity dorobek piśmienniczy o wybitnych walorach naukowych, społecznych i literackich...”.

Dorobek naukowy ks. abpa Życińskiego jest gigantyczny. Na-

ADAM WOJNAR

pisal 34 książki, w tym kilka o ogromnym znaczeniu naukowym w dziedzinie filozofii nauki; jest współautorem pięciu książek (z ks. prof. Michałem Hellerem), autorem około 400 artykułów naukowych i popularnonaukowych, opublikowanych w kilku językach w renomowanych międzynarodowych pismach naukowych.

W laudacji prof. Andrzej Białas, przybliżając postać arcybiskupa Józefa Życińskiego, podkreślił,

Dyplom doktora honoris causa abp. Józefowi Życińskiemu wręczył prof. K. Musiol, rektor UJ

że jest on księdzem pełnym wiary w sens swojej pracy; uczonym o wielkiej pasji, wielkich zdolnościach i wielkim dorobku, wybitnym znawcą zagadnień dotyczących relacji wiary i nauki; publicystą będącym rzecznikiem rygoryzmu moralnego, który zawsze stawał w obronie człowieka, nie czekając na koniunkturę i nastroje; dostojnikiem Kościoła inspirującym dialog Kościoła ze środowiskami artystycznymi i intelektualnymi w Polsce. **KS.I.O.**

ANIELSKA MONSTRANCJA

ADAM WOJNAR

Na krakowskiej Skalce trwa Rok Aniołów, bogaty w różnego rodzaju wydarzenia kulturalne, ale nade wszystko religijne. W uroczystość odpustową ku czci św. Michała Archanioła odbyło się w skałecznej bazylice przyjęcie nowych członków do erygowanego w kwietniu Bractwa Aniołów Stróżów. W tym dniu podczas uroczystej Mszy św., której przewodniczył o. Andrzej Napiórkowski, przeor klasztoru paulinów na Skalce, została także poświęcona nowa „anielska monstrancja”, dla uczczenia Roku Świętych Aniołów, który w paulińskiej bazylice pw. św. Michała Archanioła i św. Stanisława BM zainaugurowany został 20 lutego br. „Anielską monstrancję” wykonała z bursztynnu gdańska pracownia złotnicza, a jej centralną część wsparto na postaci archanioła z rozpostartymi skrzydłami. ■

Monstrancję poświęcił przeor klasztoru

Organowy jubileusz

KRAKÓW. Od 22 do 28 października będą się odbywały koncerty jubileuszowych 40. Dni Muzyki Organowej. Impreza organizowana przez Filharmonię Krakowską daje melomanom możliwość wysłuchania wirtuozów grających na najlepszych podwawelskich instrumentach organowych. W programie: **22.10, godz. 18, sala Filharmonii Krakowskiej**, recital Andrzeja Białki, który dwukrotnie wykonał w Krakowie wszystkie dzieła organowe Jana Sebastiana Bacha; **23.10, godz. 18, sala Filharmonii Krakowskiej**, recital Davida Titteringtona z Wielkiej Brytanii, jednego z najwybitniejszych organistów współczesnych; **24.10, godz. 20, bazylika Mariacka**, recital Wolfganga Seifena z Niemiec, wybitnego improwizatora; **25.10, godz. 19, kościół salezjanów na Dębnikach**, wystąpi Ludmiła Gołub z Rosji, pierwsza organistka Domu Muzyki, największej sali koncertowej w

KS. IRENEUSZ OKARMIUSZ

W filharmonii zabrzmiał szlachetny dźwięk organów

Moskwie; **26.10, godz. 20, bazylika Ojców Paulinów na Skalce**, koncert w wykonaniu Zygmunta Szathmary'ego, profesora Wyższej Szkoły Muzycznej w Freiburgu; **27.10, godz. 19, sala Filharmonii Krakowskiej**, recital prof. Józefa Serafina, kierownika Katedry Organów Akademii Muzycznej; B, recital prof. Joachima Grubicha, od 40 lat będącego w czołówce polskich mistrzów gry na organach.

Bukowina Tatrzańska: wystawa

WYSTAWA „Pejzaż niecodzienny” jest czynna w podziemiach kościoła parafialnego w Bukowinie Tatrzańskiej. Pokazane zostały najlepsze z 314 prac przygotowanych przez dzieci i młodzież z Podhala i Europy w ramach

warsztatów artystycznych oraz konkursu „Kapliczki na Podhalu i Spiszu”. Od 2002 r. Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana w Krakowie wraz z Polskim Stowarzyszeniem Wychowania Pozaszkolnego, Towarzystwem Inicjatyw Wychowawczych i Gminą Bukowina Tatrzańska realizowało program dokumentowania kapliczek na Podhalu i Spiszu. Na wystawie pokazano część prac powstałych w latach 2002–2005. Są tu rysunki, obrazy, kolaże i fotografie autorstwa dzieci mieszkających na terenie gminy, a także m.in. młodzieży polskiej z Litwy, Ukrainy, Białorusi i Mołdawii. Są też prace, nad którymi wspólnie pracowały grupy do 30 osób, m.in.: dzieci ze szkoły podstawowej w Rzepiskach k. Nowego Targu i młodzież ze Lwowa. Ekspozycja prezentuje też cztery prace powstałe podczas warsztatów artystycznych w Orleanie, dzieci z krakowskich domów dziecka i z Pracowni Rzemiosła Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana.

ADAM WOJNAR

Kapliczki wrosły w polski krajobraz

Rekolekcje „Na Górcę”

WADOWICE. Karmelitańskie Centrum Rekolekcyjno-Pielgrzymkowe „Na Górcę” im. Jana Pawła Wielkiego w Wadowicach prowadzi rekolekcje i dni skupienia o tematyce religijnej z zakresu życia duchowego. Na czas jesieni zaplanowano następujące ćwiczenia duchowe: dla świeckiego Karmelu 7–9 października, pt. „Modlitwa liturgiczna” – o. Włodzimierz Tochmański OCD i Rita Widuch OCDS; dla świeckiego Karmelu 14–16 października pt. „Osium Błogosławieństw” – o. Włodzimierz Tochmański OCD; rekolekcje dla kapłanów 7–10 listopada, pt. „Tożsamość kapłańska w życiu i nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II” – o. Tomasz Michalski OCD; dni sku-

pienia dla małżeństw 25–27 listopada, pt. „Małżeństwo na drodze przyjaźni” – o. Stanisław Miernik OCD. Szczegółowe informacje i rezerwację miejsca można uzyskać pod adresem: Karmelitańskie Centrum „Na Górcę”, ul. Karmelicka 22, 34-100 Wadowice, skr. poczt. 28; tel. 033 873 21 30 tel. 0603 805 804 fax 033 873 23 78 info@domrekolekcyjny.pl; smiernik@op.pl; www.domrekolekcyjny.pl; www.swietyjozef.pl Karmelitańskie Centrum zostało oddane do użytku i poświęcone przez o. Alojzego Arostegui Gamboa OCD, przełożonego generalnego zakonu karmelitów bosych, w roku bieżącym.

Przegląd Piosenki Religijnej

NOWY TARG. Pod hasłem „Świętymi bądźcie, bo Ja jestem święty...” odbędzie się 25 i 26 listopada oraz 4 grudnia br. w Nowym Targu XVI Podhalański Przegląd Piosenki Religijnej Sacrosong. Do udziału w przeglądzie zapraszają parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu oraz krakowskie Katolickie Centrum Kultury.

W przeglądzie mogą wziąć udział soliści, zespoły i schola oraz chóry w kategorii dziecięcej i młodzieżowej, które zaprezentują dwa utwory: o świętości i dowolną piosenkę. Szczegółowe informacje w kancelarii parafii NSPJ w Nowym Targu oraz pod nr. tel. 018/266-21-53. Więcej szczegółów, regulamin i karta zgłoszeniowa na stronie: www.ef-fatha.com.pl.

Dodatkowa Msza niedzielna

PARAFIA Najświętszego Serca Pana Jezusa w Nowym Targu, największa na Podhalu, od 1 października br. wprowadziła dodatkową Mszę św. o godz. 20. Wieczorna niedzielna Eucharystia będzie odbywać się na liczne proś-

by mieszkańców Nowego Targu i okolicznych miejscowości. Obok parafian do nowotarskiej świątyni, otwartej cały dzień, przychodzą również mieszkańcy z całego regionu, aby np. skorzystać z sakramentu pokuty.

JAN GABRYSKI

Nowy album „Białego Kruka”

Portret „najwierniejszego z wiernych”

Wydawnictwo „Biały Kruk” kontynuuje serię albumów fotograficznych Adama Bujaka, przedstawiających kolejnych metropolitów krakowskich.

Najnowszy album „Dziwisz” przedstawia dotychczasową drogę życiową Metropolity jako „księdza Stanisława, biskupa, metropolity, najwierniejszego z wiernych”.

– Milczący Stanisław. Mógł stać w blasku, jaki sphywał najpierw od kardynała Wojtyły, a potem od papieża Jana Pawła II, wybrał cień. To o nim w 20. roku pontyfikatu Ojciec Święty powiedział: „stoisz wiernie u mego boku jako sekretarz, dzieląc trudy i radości, niepokoje i nadzieje związane z posługą Piotrową” – napisali wydawcy.

W ciągu kilkudziesięciu lat znajomości ze Stanisławem Dziwiszem Adam Bujak zaciągnął u niego wielki dług wdzięczności. „Dzięki niemu zrobiłem bardzo wiele interesujących zdjęć. Zdarzało się, że w trakcie pielgrzymek pieskich w ostatniej chwili

ADAM WOJNAR

li, bez zbędnych formalności kazał mi przeskakiwać barierki w drodze do sektora, skąd mogłem lepiej fotografować Ojca Świętego. Moim wieloletnim marzeniem była możliwość wykonania zdjęć wewnątrz Grobu Chrystusa. Gdy Papież miał udać się na modlitwę do Bazyliki Grobu Pańskiego, ktoś podszedł do mnie i zastąpił mój identyfikator prasowy odznaką najbliższej święty Papieża, co umożliwiło mi wejście do środka. Nie wątpię, że była w tym ręka ks. Dziwisza” –

Dzięki ks. Dziwiszowi zrobiłem wiele interesujących zdjęć – mówi Adam Bujak

mówił fotografik w trakcie krakowskiej prezentacji albumu.

Niełatwo było zapewne wybrać fotografie do tego albumu bez popadnięcia w okazjonalną kronikarskość.

Wybrano te, które łączyły informację z symboliką. Większość zdjęć nie była nigdy dotąd publikowana. Panorama Raby Wyżnej z krzyżem milenijnym ukazuje korzenie przyszłego Metropolity. Potem zaś jest już właściwie tylko przejmujący fotograficzny zapis cichej służby: w pa-

pieskich pokojach, tuż po zamachu na Jana Pawła II, w trakcie jego symbolicznych pielgrzymek, m.in. do Grecji i Armenii, w trakcie ostatnich dni życia Ojca Świętego, w czasie ingresu do katedry wawelskiej. Charakterystyczne są zdjęcia z ingresu. Pokazują bowiem, że ten „człowiek cienia” jest jednocześnie osobą Ignącą do ludzi. Fotografia Metropolity w szatach pontyfikalnych, siedzącego na XVII-wiecznym tronie biskupów krakowskich, sąsiadująca z mistycznym ujęciem Konfesji św. Stanisława – Ołtarza Narodu, pokazuje go jako osobę z pokorą stającą w wielowiekowym ciągu następców św. Stanisława.

Album zamyka symboliczne zdjęcie ks. abp. Dziwisza kłęczącego przy grobie Jana Pawła II. „To była bardzo poruszająca scena pożegnania. Intrygowała mnie niewielka czerwona skrzyneczka, którą Metropolita położył na płycie nagrobnej. Spytałem go potem, co w niej było. Okazało się, że zawierała paliusz metropolitalny, który ks. Dziwisz otrzymał od papieża Benedykta XVI” – powiedział Adam Bujak.

BOGDAN GANCARZ

Nowy kierunek w PAT

Nauki o rodzinie

Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie przyjmuje kandydatów na nowy kierunek studiów – Nauki o rodzinie – otwarty w Instytucie Teologii Rodziny Wydziału Teologicznego. Są to 6-semesterne studia zawodowe dzienne i zaoczne, kończące się licencjatem. Absolwenci po ich ukończeniu będą przygotowani do pracy m.in. w charakterze wykwalifikowanych pracowników poradni małżeńskich i rodzinnych oraz pedagogów społecznych sprawujących opiekę nad ludźmi niepełnosprawnymi, starszymi oraz przewlekle i nieuleczalnie chorymi.

Dokumenty należy składać do 14 października br. w budynku PAT przy ul. Franciszkańska 1, w sekretariacie Instytutu Teologii Rodziny p. 304 (tel. 422 47 86; 422 57 85 wew. 31), w terminach: poniedziałek 15.00–18.00; wtorek 9.00–12.00; środa 9.00–11.50; piątek 14.00–17.00; sobota 9.00–13.00. Wymagane są: wypełniony kwestionariusz zawierający podanie i życiorys (formularz do pobrania w sekretariacie Instytutu Teologii Rodziny lub bezpośrednio ze strony internetowej www.pat.krakow.pl; oryginał świadectwa maturalnego (lub

równoważną mu kopię); wypis z dowodu osobistego; opinię duszpasterza (ks. proboszcza lub katechety); zaświadczenie o stanie zdrowia; 4 fotografie 37 x 52 mm (bez nakrycia głowy, na jasnym tle).

Przyjęcia będą odbywać się na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej, której terminy zostały wyznaczone na 15 października (sobota) w godz. 9.00–15.00 i 17 października (poniedziałek) w godz. 9.00–12.00 i 14.00–16.00, w Instytucie Teologii Rodziny p. 304.

Uroczysta inauguracja roku akademickiego 2005/2006 odbę-

dzie się w Kolegiacie św. Anny 20 października br. o godz. 10.00. Rozpoczęcie zajęć dla systemu studiów zaocznych 22 października br. (sobota) o godz. 8.30, a dla systemu dziennego 24 października br. (wtorek) o godz. 8.00.

Oplaty w roku akademickim w roku 2005/2006 wynoszą: wpisowe 80 zł (płatne w sekretariacie w dniu złożenia dokumentów); studia dzienne – 25 zł (miesięcznie); studia zaoczne płatne w systemie semestralnym – 1200 zł (za jeden semestr); w systemie miesięcznym – 140 zł. Pierwsza wpłata czasowego do 31 października br.

Kierownikiem nowego kierunku studiów został ks. dr Antoni Świerczek.

AO

Jej znaczenie si

Wawelski „Zygmunt” dzwoni tylko w określone dni. Jeśli jego tony słycać w innym czasie, to krakowianie wiedzą, że dzieje się coś niezwykłego. 28 września katedra wawelska obchodziła uroczystość ku czci swego patrona, odbywała się także instalacja nowych kanoników.

tekst

ANNA OSUCHOWA

zdjęcia

TADEUSZ WARCZAK

Głos dzwonu, śpiew Chóru Katedralnego i dźwięki góralskiej kapeli z Nowego Targu witaly wchodzących do katedry nowych kanoników wawelskich. Godnością tą zostali obdarzeni biskupi Tadeusz Pieronek i Józef Guzdek oraz ks. Andrzej Fryzlewicz, kapelan kard. Franciszka Macharskiego, oraz ks. Jan Kabziński, dyrektor Caritas Archidiecezji Krakowskiej. W skarbcu katedralnym, pełniącym funkcję zakrystii, nowi kanonicy odmówili Psalm 49 i tekst ślubowania. Idąc w procesyjnym orszaku, zatrzymali się na krótką modlitwę przy konfesji św. Stanisława. Dalsza część ceremonii przy głównym oltarzu,

po jego ucałowaniu, odbywała się w dalszym ciągu po łacinie. Metropolita krakowski odmówił modlitwę i nałożył pierścienie kanonikom nie będącym biskupami. Formułę: „Obejmuję ten ołtarz, tę stallę, to miejsce” – każdy z nowych kanoników wygłaszał z wyznaczonego mu już na stałe miejsca.

Do współczesności

Krakowska Kapituła Katedralna należy do najstarszych w Polsce. Jej fundację przypisuje się Władysławowi Hermanowi w ok. 1095 r. Dopiero później powstały kapituły katedralne w Kamieńcu, Poznaniu, Włodawku, Płocku i Wrocławiu. Kapituła Krakowska dzięki nadaniom królewskim była także najbogatsza w Polsce i posiadała ogromne wpływy. Z niej wywodziła się większość biskupów krakowskich. Miała też w pewnym okresie prawo wyboru biskupa. Pierwszym wybranym przez kapitułę był Wincenty Kadłubek. Wielki też był jej wpływ na zarząd diecezją krakowską. Zarządzając wielkimi dobrami, członkowie kapituły korzystali z wielu przywilejów, ale spoczywały też na nich liczne obowiązki, określane przez zmieniające się co pewien czas statuty. Dotyczyło to między innymi nowych kanoników. Na przykład według statutu z 1732 roku, jej nowi członkowie składali przysięgę, że nie będą działać na niekorzyść kapituły, zobowiązywali się dochowywać jej tajemnic i wypełniać swoje obowiązki. Ponadto nowo przyjęci zobowiązani byli pod karą ekskomuniki do złożenia „kapitulę w dani, w ciągu dwóch miesięcy od instalacji, kapy purpurowej o wartos

ści trzech grzywnien, 1 Nałożenie pierścienia garncę wina zgodnie z tradycją katedr biskupich dla każdego prałata i kanonika. Recepcja i instalacja, czyli przyjęcie kandydata do gremium kapituły i wyznaczenie mu miejsca w stallach katedralnych, oznaczały przekazanie kanonii w posiadanie, nadanie przyjętemu głosu i praw majątkowych”. Także z tym rytuałem wiązały się ze strony nowo przyjętego niemałe wydatki.

Przez długi czas w skład Krakowskiej Kapituły Katedralnej wchodziło 30 kanoników i 6 prałatów sprawujących różne urzędy. Przeprowadzone kilkakrotnie zmiany redukowały liczbę kanoników. Po podniesieniu w 1925 roku diecezji krakowskiej do rangi arcybiskupstwa stała się Kapitułą Metropolitalną. W 1964 roku abp Karol Wojtyła dokonał jej odnowienia, ustanawiając 4 prałatury i 8 kanonii gremialnych. Na dwa lata przed wyborem na stolicę św. Piotra

zapewniał, że znaczenie kapituły nigdy się nie skończyło, nawet w najtrudniejszych okolicznościach. Jednym z najważniejszych jej zadań był wybór wikariusza kapitulnego, sprawującego rządę w czasie wakansu na stolicy biskupiej. W minionym okresie Kapituła Metropolitalna dwukrotnie dokonywała takiego wyboru. W 1962 roku, po śmierci arcybiskupa Eugeniusza Bazia-ka, wybrany został biskup Wojtyła. Po raz drugi kapituła w 1978 r., po powrocie z inauguracji pontyfikatu Jana Pawła II, dokonała wyboru wikariusza kapitulnego, powierzając ten urząd bp. Julianowi Groblickiemu, który pełnił swe obowiązki do czasu nominacji ks. F. Macharskiego na nowego metropolitę krakowskiego.

Mantolet i rokieta

Podczas uroczystości na Wawelu nowi członkowie kapituły nie mieli na sobie kanonickiego stroju. Ubrani z okazji odpustu ku czci św. Wacława, męczennika, patrona katedry, w czerwone ornaty, koncelebro-

Kanonicki pierścień abp. Dziwisza otrzymał ks. A. Fryzlewicz

litalna ma nowych kanoników

ę nie skończyło

wali wraz z krakowski-
mi kardynałami Fran-
ciszkim Macharskim i
Stanisławem Nagym, bi-
skupami i licznie zgromadzo-
nymi kapłanami Mszę św., któ-
rej przewodniczył abp Stanisław
Dziwisz. Wspominał on na za-
kończeniu uroczystości dzień 28
września sprzed 47 lat, kiedy
również głos dzwonu Zygmunta
„obwieścił Kościołowi krakow-
skiemu radosną wieść, że w ka-
tedrze wawelskiej przez kon-
sekrację biskupią narodził się
nowy Pasterz tego Kościoła –
biskup Karol Wojtyła. Dziś ra-
zem z nim, duchowo tu obec-
nym, dziękujemy Bogu za ten
profetyczny wybór i konsekra-
cję”. Metropolita krakowski pod-
ziękował za homilię nowemu
kanonikowi ks. bp. Tadeuszowi
Pieronkowi, „że swoim słowem
wprowadził nas w tajemnicę
liturgicznej uroczystości tytu-
łu katedry i dopomógł nam god-
nie w niej uczestniczyć”.

Na strój kanonicki składa się
rokietą – czyli rodzaj komży z
wąskimi rękawami i kolorowym,
zazwyczaj fioletowym, podbi-
ciem oraz mantolet – kolorowa
pelerynka. Przywilej noszenia

Nowi kanonicy wawelscy

podczas sprawowa-
nia funkcji liturgicz-
nych i urzędowych
rokiety i mantoletu
oraz kap rzymskich na wzór
kapituły i kanoników przy
Bazylice św. Piotra w Rzy-
mie otrzymała Kra-
kowska Kapituła
za czasów bpa
Jakuba Zadzi-
ka od papie-
ża Urbana
VIII w 1634
roku. Bul-
la papieska do-
kładnie określa-
ła, że „prałaci i ka-
nonicy kap rzymskich
fioletowych z muceta-
mi na lato karmazyno-
wą z kitajkami, na zim-
nę gronostajami bia-
łymi podszytemi. Przy
obrzędkach mniej uro-
czystych używają man-
toletów z rokietami w
lecie, a w zimie szub futrz-
nych z temiz rokietami”. Kolejnym
wyróżnieniem dla Kra-
kowskiej Kapituły był nadany
w 1733 roku przez papieża
Klemensa XII prałatom i kano-
nikom przywilej noszenia dys-

Przywilej noszenia dystynktorium otrzymali prałaci i kanonicy

tynktorium w postaci złoto-
go łańcucha i krzyża z me-
dalionem, z wizerunkiem z
jednej strony orła białego i
postaci św. Stanisława bisku-
pa, a z drugiej trzech koron
jako godła kapituły. Kra-
kowska Kapituła ko-
rzysta z tego przy-
wileju do dziś.
Z grona Ka-
pituły Krakow-
skiej wywodzili
się biskupi, wi-
kariusze gene-
ralni, oficjałowie
i kanclerze, m.in. J.
Długosz, J. Odrowąż,
H. Kołłątaj, J. Pelczar,
oraz kolejni metropo-
licy krakowscy: kard. K
Wojtyła, kard. F. Ma-
charski i abp S. Dzi-
wisz.

Obecnie Kapitu-
ła, składająca się z 12
członków, pełni ro-
lę doradcą przy Metropol-
icie krakowskim. Dziekanem
Krakowskiej Kapituły jest ks.
bp Jan Szkodoń. Jej zada-
niem jest czuwanie nad litur-
gią w katedrze oraz dbałość
o kult św. Stanisława i św. Ja-

KAPITUŁA METROPOLITALNA

ks. infułat Janusz Bielański
ks. prof. Jan M. Dyduch
ks. infułat Bronisław Fidelus
ks. prałat Andrzej Fryźlewicz
ks. bp Józef Guzdek
ks. prałat Jan Kabziński
ks. prof. Adam Kubiś
ks. infułat Stanisław Małysiak
ks. bp Tadeusz Pieronek
ks. prof. Edward Staniek
ks. bp Jan Szkodoń
ks. bp Jan Zając

Honorowi kanonicy kapituły:
ks. infułat Jan Kościółek
ks. Laviazzari Pierino
(Szwajcaria)

dwigi Królowej, których reli-
kwie znajdują się na Wawelu.
Kanonicy mogą zastępować
podczas różnych uroczystości
biskupa krakowskiego. Ich za-
daniem jest także modlitwa w
katedrze. Dwa razy dziennie
odmawiają tu modlitwę bre-
wiarzową w imieniu całego
Kościoła krakowskiego

Ks. Infułat Janusz Bielański,
proboszcz wawelski, podkre-
śla, że chociaż nowych kano-
ników mianuje zawsze arcy-
biskup metropolita krakowski,
jest zwyczaj, że pyta kapitu-
łę o zgodę. Ksiądz Infułat mó-
wi też, że o kanonikach krąży
dużo anegdot. Wynika z nich,
jakoby nie były to osoby ob-
darzone wszystkimi talentami,
a najmniej już pięknym śpie-
wem. Ale musi to być żart, bo
gdy nasi kanonicy śpiewają, to
nikt nie wychodzi z katedry.

„World Press Photo 2005” w Krakowie

Piękno i okrucieństwo

Po raz ósmy w Bunkrze Sztuki wystawa fotograficzna „World Press Photo” otwiera nowy sezon artystyczny. Pokazano na niej kilkaset najlepszych zdjęć, nadesłanych z całego świata na najbardziej prestiżowy konkurs światowej fotografii reporterskiej.

Od pół wieku fundacja World Press Photo organizuje konkurs na najlepszą fotografię reporterską. W tegorocznej edycji wzięła udział rekordowa liczba 4266 fotografów ze 123 krajów świata, którzy przysłali ponad 69 tys. zdjęć. Ale nie tylko te liczby robią wrażenie. „Te zdjęcia są nie tylko doskonałe technicznie, ale mają też pewien artyzm. Dlatego są wyjątkowe” – wyjaśniał wybór jury konkursu sekretarz organizacji.

Choć tradycją konkursu stała się duża ilość zdjęć przedstawiających katastrofy i konflikty, miniony rok utrwalony na fotograficznej kliszy i w pamięci aparatów cyfrowych był nie tylko straszny, ale także piękny. Na wystawie zdjęcia porażające okrucieństwem rzeczywistości sąsiadują z naprawdę optymistycznymi wizjami ludzkości. To zróżnicowanie

Nagrodzone w kategorii zdjęć sportowych

ZDJĘCIA PAWEŁ MIGAS

pokazuje, jak ciekawy był poprzedni rok. W ocenie jury konkursu fotoreporterzy starali się łączyć w swoich zdjęciach rzetelność dokumentu z pięknem fotografii artystycznej. Widać to także na zwycięskiej fotografii Arko Datty, hinduskiego reportera Agencji Reutersa. Poruszające zdjęcie „Żałoba po ofierze tsunami” A. Datta wykonał 28 grudnia 2004 roku w Indiach. Przedstawia ono kobietę na plaży oplakującą zmarłego.

Wśród zdjęć dokumentujących tragedie ubiegłego roku nie mogło też zabraknąć tych z Bieslanu, Hai-

To zdjęcie najbardziej poruszyło jury

ti, Iraku, Izraela czy pląg AIDS i szarańczy w Afryce. Te zdjęcia łączy coś jeszcze – wiele z nich pokazuje

owe okrutne wydarzenia z perspektywy dziecka. To nowa jakość i nowa wrażliwość w fotografii reporterskiej.

Wojna, przemoc, zbrodnia i strach to nie jedyne tematy krakowskiej ekspozycji. Są też zdjęcia sportowe i dokumentujące codzienną pracę w różnych częściach świata. Na szczególną uwagę zasługuje fotografia Daniela Silvy Yoshisato z Peru (Agence France-Presse), która wygrała w kategorii zdjęć sportowych. Gdzieś wysoko w peruwiańskich Andach kobieta drużyna gra w piłkę nożną. Idealnie dobrany kadr, świetna kolorystyka i dynamika tworzą wyjątkowy klimat tego zdjęcia. Trudno opisać wszystkie pokazane na wystawie ekspozycje. Międzynarodowe jury przyznało nagrody 62 fotografom z 24 krajów i 5 kontynentów. Żeby ocenić trafność decyzji jury, trzeba wybrać się do Bunkra Sztuki i samemu zmierzyć z przedstawioną tam mozaiką wydarzeń 2004 roku.

Wystawę można oglądać codziennie w godz. 10.00–20.00, do 19 października br.

PAWEŁ MIGAS

Zakopane

Wystawa w „Kolibie”

W zakopiańskiej willi „Koliba” Muzeum Tatrzańskiego można oglądać wystawę fotografii dokumentujących styl zakopiański w architekturze sakralnej, autorstwa ks. Zbigniewa Pytla. Wernisażowi prac oraz promocji albumu „Mistyka w Tatrach” towarzyszył koncert w wykonaniu Marii Pohoreckiej i Jadwigi Wrońskiej oraz kapeli góralskiej.

Wystawa ks. Zbigniewa Pytla w „Kolibie” jest już pięćdziesiątą trzecią indywidualną prezentacją jego fotografii. Autor przedstawia kilkadziesiąt fotografii, na których można obejrzyć nie tylko sztandarowe przykłady sztuki sakralnej stylu zakopiańskiego, ale i te mało znane, często niedostępne, znajdujące się w prywatnych kaplicach na Jaszczurówce i na Bystrem. Większość prezentowanych na wystawie fotografii można znaleźć w albumie „Mistyka w Tatrach”. Album składa się z trzech części i w całości poświęcony jest stylowi zakopiańskiemu, którego twórcą był Stanisław Witkiewicz. Jego pierwszy tom zawiera informacje o kościele Najświętszej Rodziny w Zakopanem, drugi o albertynach i albertynkach z Kalatówek, natomiast trzeci o kaplicy w Jaszczurówce.

Ks. Zbigniew Pytel pochodzi z Białki Tatrzańskiej i ukończył Studia Podyplomowe Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Sztuki Kościelnej na Uniwersytecie w Toruniu. Warto dodać, że być może zamiłowanie ks. Pytla wkrótce przejmą młodzi górale. A okazją do tego będzie nowy kierunek w Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej – architektura i urbanistyka przestrzenna z uwzględnieniem regionu Podhala. Kierunek, na który zgodziła się Państwowa Komisja Akredytacyjna – jak zapowiada rektor prof. Stanisław Hodorowicz – ruszy od drugiego semestru rozpoczętego roku akademickiego.

JAN GŁĄBIŃSKI

Poświęconym piórem

MIEJ SERCE

5 września Rynek Główny był centralnym miejscem polskich obchodów Światowego Dnia Serca. Na

scenie występowali lekarze, wspierani przez artystów, przekonując licznie zgromadzonych do zdrowego stylu życia. W namiotach około 300 lekarzy i pielęgniarek przeprowadzało badania diagnostyczne i udzielało porad. Według wstępnych szacunków, w Dniu Serca w Krakowie uczestniczyło ok. 70 tys. osób. Akcja ma na celu uświadomienie społeczeństwu, że zmieniając codzienne nawyki, można skutecznie zapobiegać chorobom krążenia, które, według GUS, są przyczyną 48 proc. wszystkich zgonów w Polsce. W tym roku kampania skupia się szczególnie na walce z otyłością, jednym z podstawowych czynników ryzyka. Propagowano więc zdrowe odżywianie i aktywność fizyczną. To wszystko było piękne i spektakularne, ale nasuwa się pytanie, dlaczego o tym wszystkim mówi się tylko od święta. Codziennosc jest inna. Z telewizora natarczywe reklamy zachęcają do nabywania czipsów (zabójczych dla zdrowia). Kardiolodzy mogą apelować do rodziców, aby dzieciom tego nie kupowali, ale bezskutecznie, skoro one słyszą, jakie to jest smaczne. Nie od dziś wiadomo, że efekty przynosi tylko zintegrowane działanie. Czy nie lepiej więc, dla dobra serc Polaków, ograniczyć reklamy szkodliwych produktów (np. piwa), po spożyciu których zalega w organizmie zabójczy tłuszcz? Może zamiast tego powinno się reklamować bezpłatnie zalety zdrowej żywności, uprawiania sportu, w ramach akcji: „Miej codziennie serce dla serca, swojego i swoich bliskich”.

Ks. IRENEUSZ OKARMUS

Najpiękniejszy plac Krakowa

Mickiewicz będzie miał rozetę

Rynek Główny stanie się wkrótce na powrót najpiękniejszym placem Krakowa. Trwa gruntowny remont jego wschodniej części (gdzie stoi pomnik Mickiewicza).

Nic nie uczy tak dobrze jak porównania. Przez kilka miesięcy krakowianie obcowali z dwoma obliczami swego najpiękniejszego placu. Po zakończeniu, na początku grudnia ub. roku, remontu zachodniej części Rynku trudno się było przyzwyczaić do spokojnego chodzenia po równej powierzchni, ułożonej z 222 tys. sztuk granitowej kostki brukowej, różowoczerwonego granitu, czarnego sjenitu i granitu kremowego. Tymczasem po drugiej stronie było po staremu. Wielkie, kruszące się płyty z lat 60. ub. wieku „klawiszowały” znienacka pod naciskiem stopy, wyrzucając spod siebie fontanny brudnej wody obryzgującej przechodniów, oblodzone zaś stawały się niebezpiecznym lodowiskiem. W wielu miejscach powierzchnia była pozapadana.

Wschodnia część Rynku jest remontowana według projektu prof. Andrzeja Kadłuczki. Firma Inter-Bud ułoży tu nawierzchnię z podobnych elementów kamiennych jak w części zachodniej. Będą jednak i zmiany. Wokół pomnika Mickiewi-

Dwa metry pod powierzchnią odkopano fragment średniowiecznego bruku

ZDJĘCIA KS. IRENEUSZ OKARMUS

cza powstanie ozdobna mozaikowa rozeta, nawiązująca do tej, którą wykonano tu w XIX w. Pomnik otaczać będą również, tak jak niegdyś, cztery latarnie (udało się odnaleźć fragmenty oryginalnych kandelabrow, potłuczonych w trakcie niszczenia monumentu przez Niemców). Przewidziano również ustawienie ławek, co spowoduje, że turyści nie będą już obsiadywać stadami cokołu pomnika Wieszcza. Fontanna zostanie przesunięta o 20 m na teren, gdzie pod powierzchnią Rynku znajduje się wybudowany w czasie okupacji niemieckiej zbiornik przeciwpo-

zarowy. **Krakowianie mogą podglądać prace przy odnawianiu Rynku**

Remont zachodniej części Rynku wykorzystano do trwających tu obecnie prac archeologicznych. Dzięki temu, że teren wykopalisk ogrodzono ażurowym płotem, tłumy krakowian i turystów mogą oglądać wykopy odsłaniające m.in. pozostałości po budynkach Małej i Wielkiej Wagi oraz Kramów Bogatych. Na głębokości 2 m pod obecną powierzchnią Rynku archeolodzy natrafili m.in. na świetnie zachowany fragment bruku z XIV w. Wiedzę o przeszłości Rynku, który przez wieki był miejscem ożywionego handlu, wzbogacają również rozmaite znaleziska, m.in. średniowieczna plomba ołowiana używana do plombowania towarów, monety, fajki. Od wyniku prac wykopaliskowych zależy między innymi, czy fragmenty podziemi Rynku zostaną udostępnione do zwiedzania (istnieje nawet projekt urządzenia tu galerii handlowej).

Remont ma być finalizowany w dwóch etapach. W grudniu zakończą się prace w tej części, gdzie nie pracują archeolodzy, zaś pozostałe do końca maja przyszłego roku.

BOGDAN GANCARZ

PANORAMA PARAFII

Zebrzydowice – pw. Michała Archanioła

Blisko sanktuarium

29 września 1602 roku, po prawie trzech latach budowy, poświęcono kościół parafialny, ufundowany w roku 1599 przez wojewodę Mikołaja Zebrzydowskiego. Od tego dnia św. Michał Archanioł jest patronem kościoła oraz parafii w Zebrzydowicach.

Od samego początku istnienia, czyli od roku 1325, parafia miała za patrona św. Marcina. Zmiana, która nastąpiła w 1602 roku, była podyktowana chęcią uhonorowania fundatora nowego kościoła, który miał szczególne nabożeństwo do św. Michała Archanioła i stał wówczas na czele Towarzystwa Rycerskiego im. św. Michała Archanioła. Mikołaj Zebrzydowski jest znany i z tego, że 1 grudnia 1602 roku przekazał bernardynom swoje ziemie, na których już w roku 1604 rozpoczęli budowę klasztoru i kościoła, słynnego dziś sanktuarium maryjnego.

Parafia św. Michała Archanioła liczy dziś około 2200 osób. Zdaniem proboszcza, ks. Ryszarda Gołucha, w ostatnich kilku latach można zauważyć pewne pozytywne zmiany w religijności parafian, co wyraża się przede wszystkim w większej pobożności eucharystycznej. Biorąc tylko pod uwagę dane z ostatnich siedmiu lat, liczba Komunii św. rozdanych w ciągu roku wzrosła o około 20 tysięcy. Jest

KS. IRENEUSZ OKARMUS

to owoc wielu kazań katechizmowych i rekolekcji na temat Eucharystii. Codziennie rano na Mszę (jest tylko jedna w ciągu dnia) przychodzi około 40, a nawet 50 osób, i to także jest znak pogłębionej religijności, przynajmniej części parafian. Od pewnego czasu codziennie przed poranną Mszą świętą wierni odmawiają wspólnie Różaniec.

Ks. proboszcz przyznaje, że niektórzy parafianie mają jednak dziwną mentalność. W stosunku do tych ludzi zaangażowanych w parafii snują podejrzenia: „co oni z tego mają, że są tak blisko kościoła?”. Niemniej nie brakuje i tutaj osób aktywnie działających w parafii. Na przykład członkowie rady gospodarczej często sponsorują różne akcje w parafii. Sekcja charytatywna rady duszpasterskiej realizuje program, mający na celu przeszkolenie jak

największej liczby parafian do pielęgnacji chorych. Szkolenia są tak pomyślane, aby ludzie pomagając jako wolontariusze w domu opieki Caritas, nabywali umiejętności pielęgnowania chorych. Niestety, nie spotyka się to z większym zainteresowaniem.

Proboszcz chce, aby liturgia w kościele była odprawiana zgodnie z aktualnymi przepisami i dlatego wprowadza odważne zmiany. Od pewnego czasu wprowadzono na każdej Mszy niedzielnej procesję z darami ofiarnymi, zaś składkę zbiera... kilka osób z grupy sprzątajacej kościół, na które wypada dyżur w danym tygodniu. Wręcz rewolucyjna jest praktyka spowiedzi w niedzielę. Księża spowiadają tylko przed Mszą, co, zdaniem ks. Proboszcza, pozwala penitentom o wiele lepiej przeżyć sakrament pokuty. **KS. I.O.**

KS. RYSZARD GOŁUCH

Święcenia przyjął w 1973 roku. Pracował na misjach w Tanzanii (1974–1978), Senegalu (1978–1981), Ekwadorze (1984–1986). Od marca 1988 do 1995 roku pracował w USA. Od października 1995 do lipca 1998 był proboszczem w Regulicach. Od 6 czerwca 1999 jest proboszczem w Zebrzydowicach.

Kościół parafialny ufundował Mikołaj Zebrzydowski w roku 1599

ZDANIEM PROBOSZCZA

W latach 1974–1995 (z wyjątkiem lat 1981–1984) byłem poza granicami Polski. Uważam, że dzisiejsze społeczeństwo polskie całkowicie różni się mentalnie zarówno od tego z połowy lat 70., które pamiętam, jak również i tego z czasów stanu wojennego. Myślę, że dziś nie potrafimy sobie jako społeczeństwo poradzić z darem wolności, i to odbija się również na życiu religijnym. Patrząc na parafię w Zebrzydowicach, uważam, że trzeba koniecznie skorygować granice parafii. Starsze pokolenie zamieszkujące dalsze części parafii przychodzi tradycyjnie do świątyni parafialnej, lecz gorzej jest z młodymi ludźmi, którzy nie czują się związani ze swoim kościołem. Inny problem to katechizacja dzieci. Połowa dzieci z naszej parafii chodzi do szkoły w sąsiedniej parafii w Brodach. Utrudnia to kontakt z nimi i pracę duszpasterską. Wiele uwagi poświęcam liturgii, by była zgodna z duchem i aktualnymi przepisami liturgicznymi.

Zapraszamy do kościoła

- W niedziele i święta: 7.00, 9.00, 11.00, 17.00. Msza niedzielna w soboty o 18.00 (w zimie o 17.00).
- W dni powszednie o godzinie 7.00. W maju, czerwcu października o godzinie 18.00; w Adwencie o 17.00.